

## Historia

# Vuosiluokat 4-6

---

### Laaja-alainen osaaminen

Oppilas tutustuu omaan lähipiiriinsä ja -ympäristönsä historiaan. Tämä auttaa oppilasta hahmottamaan muutosta tai jatkuvuutta oman perheen tai suvun historiassa. Monikulttuurisessa kouluympäristössä päästään näin tutustumaan myös eri kulttuureihin ja oppilaiden moninaisiin lähtökohtiin. Historian tuntemuksen pitäisi lisätä ymmärrystä erilaisia ihmisiä kohtaan ja auttaa oppilasta huomaamaan oman historiansa ainutlaatuisuus. (L2)

Alakoulussa korostetaan elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja historian opinnoissa, jotta oppilas oppisi eläytymään toisen ihmisen asemaan aikakaudesta riippumatta. (L1)

Monilukutaito on keskeisessä asemassa historian oppimisessa. Oppilasta kannustetaan hankkimaan tietoa analysoimalla erilaisia historiallisia lähteitä. Hän harjoittelee erottamaan faktan fiktiosta.

Oppilas harjoittelee historiallisen tekstin lukemista ja siitä olennaisen ymmärtämistä sekä ihmisen toiminnan selittämistä historiallisen tiedon pohjalta. Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että historiasta tehdyt tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden myötä. Myös erilaisten kuvien ja historiallisten dokumenttien lukemista harjoitellaan. (L1, L2, L4, L5, L7)

Oppilasta rohkaistaan tulkintojen tekemiseen ja oman mielipiteen ilmaisuun. Häntä autetaan huomaamaan, että historialliseen kehitykseen vaikuttavat monenlaiset tekijät. Oppilasta kannustetaan tekemään johtopäätöksiä historiallisista tapahtumista ja esittämään monenlaisia ajatusmalleja siitä, mitä olisi voinut tapahtua. Eläytymällä eri rooleihin ymmärretään se, että samat asiat voivat tuntua erilaisilta eri näkökulmista (L1, L7).

## Vuosiluokka 5

### **Tavoitteet**

Historian opetuksen tavoitteena on tutustuttaa oppilaat historian oppiaineeseen heidän oman historiansa kautta. Vasta tämän jälkeen laajennetaan tietoutta Suomen ja muun maailman historiasta. Tavoitteena on, että oppilaalle tehdään eläväksi historian tapahtumat. Tämä mahdollistuu käyttämällä opetuksessa esimerkiksi draamapedagogiikkaa ja taideaineita.

Tavoitteena on, että oppilas saa käsityksen historian luonteesta. Hän ymmärtää, että historian tutkimus perustuu lähteisiin ja oppii lähdekriittiseksi. Oppilaan kronologista hahmottamista tuetaan eri menetelmin. Oppilas oppii hahmottamaan erilaisia syy- ja seuraussuhteita sekä harjoittelee eläytymään eri aikakausien ihmisten asemaan. Hän oppii, että historia on muutosta ja jatkuvuutta ja ymmärtää, ettei muutos ole välttämättä kehitystä.

Oppilas oppii ymmärtämään demokratian merkityksen yhteiskunnissa ja yksilön elämän kannalta. Oppilas tiedostaa, että historian aikakaudet ja niiden keksinnöt saapuivat Suomeen viiveellä eri kautta ja että eri puolilla maapalloa olevat yhteiskunnat eivät kehity samalla tavoin ja samassa vauhdissa. Oppilas osaa yhdistää keskiajan matkustamisen ja kaupankäynnin olevan alkua nykyaikaiselle globalisaatiolle.

## **Sisällöt**

### S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty (T1-T11)

- ihmislajin kehitys
- keräilijä- sekä metsästyskulttuurit
- maanviljelys- ja kaupunkikulttuurin synty ja kehitys sivilisaatioiksi

### S2 Vanha aika ja antiikin perintö (T1-T11)

- Ensimmäiset korkeakulttuurit
- Antiikin Kreikan yhteiskunta

kulttuurin ja demokratian juuret  
valtakunnan laajeneminen Aleksanteri Suuren johdolla  
kulttuurin vaikutus nykypäivään

- Antiikin Rooman valtakunta
- nousu, valtakunnan kukoistus ja tuho  
kristinuskon synty  
kulttuurin vaikutus nykypäivään  
Suomen asuttaminen kivikaudelta lähtien

### S3 Keskiaika (T1-T11)

- uskonnon merkitys
- sääty-yhteiskunta
- keskiajan päättyminen

- Islamin uskon synty ja leviäminen
- Suomen keskiaika

viikingit

kristinuskon leviäminen

Suomi osaksi Ruotsin valtakuntaa

## Vuosiluokka 6

### **Tavoitteet**

Historian opetuksen tavoitteena kuudennella luokalla on lisätä kiinnostusta historiaan ja maailmaan. Oppilas oppii historiallisista lähteistä, historiallisen tiedon luonteesta ja historian vaikutuksesta nykypäivään sekä ymmärtää laajempia kokonaisuuksia ja niiden syy- ja seuraussuhteita. Faktatietojen opettelu ei ole tärkeää vaan se, miten tietoa tulkitaan ja liitetään kokonaisuuksiin.

Historiaa pitäisi käsitellä monesta näkökulmasta. Kuudennella luokalla oppilaan tulisi ymmärtää, että Euroopan näkökulmasta myönteinen kehitys on osin saavutettu muita kansoja hyväksikäyttämällä.

Tavoitteena on oppilaan ymmärryksen lisääntyminen siitä, että ihmisten rikkauksien ja vallan tavoittelulla on myös toinen puoli ja historiaa tulkitaan eri aikakausina eri näkökulmasta.

Tavoitteena on, että oppilas ymmärtää Ruotsin vallan merkityksestä Suomen kulttuuriseen ja taloudelliseen kehitykseen ja suomalaisen identiteetin rakentamiseen.

### **Sisällöt**

S4 Uuden ajan murrosvaihe (T1-T11)

- renessanssi
- uudet keksinnöt Euroopasta ja Kiinasta
- löytöretket
- Yhdysvaltojen itsenäistyminen
- Ranskan vallankumous

S5 Suomi osana Ruotsia (T1-T11)

- metsien ja kaupankäynnin merkitys
- Helsingin perustaminen

# Vuosiluokat 7-9

---

## Laaja-alainen osaaminen

Historian opiskelussa kannustetaan oppilasta monenlaiseen ajatteluun ja omien vahvuuksien löytämiseen oppimisessa. Oppilasta tuetaan ilmaisemaan rohkeasti oma mielipide ja tulkinta ja kuuntelemaan muiden päätelmiä. (L1)

Monilukutaidon harjoittelu on iso osa historian opetusta. Oppilas tutustuu erilaisiin teksteihin, karttoihin ja kuviin historiallisina lähteinä. Oppilasta kannustetaan lukemaan, kuuntelemaan ja tulkitsemaan tekstiä sekä kuvaa. Oppilas tuottaa historian tunnilla tekstiä ja erilaisia muistiinpanoja, jotta oppisi löytämään tekstistä oleellisen tiedon. Historiassa katsotaan dokumentteja ja elokuvia ja tulkitaan niitä. Oppilas harjoittelee tunnistamaan faktan ja fiktiosta. Häntä kannustetaan ottamaan kantaa ja pohtimaan ihmisoikeudellisia näkökulmia. (L2, L4).

Oppilas harjoittelee lähdekriittisyyttä ja tiedonhakutaitoja. Nämä taidot korostuvat varsinkin käsiteltäessä lähihistoriaa, josta nykymedia tarjoaa hyvin monenkirjavaa tietoa. (L3, L5)

Teknologian kehittymistä ja sen tuomia muutoksia käsitellään teollistumisen yhteydessä. Oppilaalle on hyvä luoda ymmärrys siitä, että teollinen ja teknologinen vallankumous ovat ratkaisevasti muuttaneet ihmisten elämää ja sitä mihin kehitys johtaa emme tiedä. (L3, L5, L7).

Kahdeksannen luokan historiassa luodaan edellytyksiä kiinnostukselle yhteiskunnallisiin asioihin ja vaikuttamiseen. Oppilas harjoittelee aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamista ja ihmisoikeudellista ajattelua asettumalla toisen ihmisen asemaan. (L2, L6, L7)

## Vuosiluokka 7

### **Tavoitteet**

Historian opetuksen tavoitteena on syventää historiallista tietämystä ja kiinnostusta historiaan sekä yhteiskuntaan. Oppilasta kannustetaan vertailemaan historian tapahtumia ja ilmiöitä uutisiin ja ilmiöihin nykymaailmassa, mikä tekee historian helpommin ymmärrettäväksi eikä aiheet jää vain yksittäisiksi tapahtumiksi.

Tavoitteena on, että oppilas oppii ymmärtämään historiallisia ilmiöitä eikä opetella ulkoa vain faktatietoa. Oppilas oppii käyttämään tiedonhakumenetelmiä historiallisen faktan etsimiseen. Oppilas oppii teollisen ja teknologisen vallankumouksen seurauksista ja visioi tulevaisuutta. Oppilas oppii Venäjän vallan merkityksestä Suomelle. Hän osaa kertoa suomalaisuusaatteen heräämisestä ja noususta sekä ymmärtää Suomen itsenäistymisen taustoja.

Oppilasta ohjataan käyttämään erilaisia lähteitä, harjoitellaan mediakriittisyyttä ja ymmärretään media vallankäytön välineenä. Oppilas oppii huomaamaan epäkohtia vaikutusmahdollisuuksissa sekä menneisyydessä että nykypäivänä.

## **Sisällöt**

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa (T1-T12)

- Teollistuminen ilmiönä
  - vaikutus yhteiskuntaan, yksilöön ja ympäristöön
  - teollisen yhteiskunnan murros ja vaikutukset
  - verrataan teollistumisen aikaa nykyajan kaupungistumiseen, elämään ja työoloihin maailmalla ja Suomessa
- Työväen järjestäytyminen, yksilönvapauden ja joukkoliikenedinnän merkitys
- Liikkumisen ja tiedonvälityksen kehitys

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan (T1-T12)

- Autonomia
  - Suomen historian käännekohtien yhteys maailman tapahtumiin
  - Suomalaisuuden herääminen yleiseurooppalaisena ilmiönä
- Suomalaisuus ja sen merkitys ennen ja nyt
  - Suomen itsenäistyminen ja siihen liittyneet haasteet

## **Vuosiluokka 8**

### **Tavoitteet**

Tavoitteena on, että oppilaan kiinnostus historiaan lisääntyy. Oppilas ymmärtää menneisyyden vaikutuksen nykymaailmassa. Oppilas oppii syy-seuraussuhteista.

Tavoitteena on, että oppilas pohtii maailman ja Suomen tapahtumia ihmisoikeuksien näkökulmasta ja pystyy asettumaan toisen ihmisen asemaan. Aikalaiskertomusten käyttäminen auttaa tässä.

Mahdollisuuksien mukaan oppilas peilaa historian tapahtumia nykymaailmaan ja häntä kannustetaan uutisten lukemiseen ja katsomiseen. Oppilasta rohkaistaan aktiiviseen kansalaisuuteen ja vaikuttamiseen myös kodin ulkopuolella. Oppilas ymmärtää demokratian ja diktatuurin eron.

Tavoitteena on se, että oppilaan tiedonetsimistaidot kehittyisivät niin, että yksittäiset faktatiedot olisi helposti löydettävissä ja ne osattaisiin sijoittaa isompiin kokonaisuuksiin. Oppilas oppii mediakriittisyyttä tulkitsemalla erilaisia lähteitä. Oppilas oppii, että historiaa voidaan tulkita erilailta riippuen tutkimuksen tarkoitusperästä.

## **Sisällöt**

### S4 Suurten sotien aika (T1-T12)

- Ensimmäinen maailmansota
  - Sodan syttymisen syyt ja teknologisen kehityksen tuoma muutos sotimiseen
  - Merkitys Euroopan karttaan ja rajoihin
- Diktatuurien nousu ja merkitys maailmansotien välisessä Euroopassa
  - Diktatuurien mahdollistavat tekijät
- Toinen maailmansota oppimiskokonaisuutena, jossa oppilas harjoittelee tiedonetsimistä
  - Merkittävimmät sotatapahtumat ja seuraukset
  - Sodankäynnin muutokset ja sodan vaikutus siviileihin
  - Suurvaltojen vaikutus Suomen tapahtumiin toisessa maailmansodassa
  - Talvisodan merkitys suomalaisuuskuvassa ja kansan yhdistäjänä
- Ihmisoikeusrikokset ja niiden merkitys yksilöille, kansoille ja valtioille
  - Holokausti
  - Jokin toinen kansanmurha (esimerkiksi Ruanda tai Bosnian sota)
- Kylmän sodan aika
  - Eri yhteiskuntajärjestelmien vaikutus arkeen (esimerkiksi vertailemalla kahta Saksaa)
  - Maailman kaksinapaisuuden tuomat uhat
  - Käsitellään joku kylmän sodan kriisi tai tapahtuma
- Demokraattisen maailman voitto sosialismista ja muutokset, jotka Euroopan poliittisessa kartassa tapahtui kylmän sodan jälkeen
- Euroopan unionin taustat ja merkityksen kasvu
- Kylmän sodan jälkeiset suurvaltasuhteet

### S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen (T1-T12)

- Suomen poliittisen aseman muuttuminen aina Neuvostoliiton naapurimaasta EU-valtioksi
- Kaupungistumisen ja elinkeinorakenteen murros ja siitä Vantaa esimerkkinä
- Hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa ja ylläpitämisessä työn tekemisen, verojen ja julkisten palveluiden välinen yhteys

## S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret (T1-T12)

- Imperialismi
  - Syyt ja seuraukset Euroopalle ja Afrikalle
- Rasismi ja ihmisten eriarvoisuus
  - Ihmisten eriarvoisuudesta esimerkkinä voidaan käyttää mm. Australian aboriginaaleja, 1960-luvun Yhdysvaltoja tai Etelä-Afrikkaa ja apartheid-politiikkaa
- Maailman eriarvoisuus konfliktien lähteenä
  - Perehtyminen ulkomaan uutisiin ja niistä tulevaisuuden tulkintojen tekeminen
  - Kansainvälisten toimijoiden (esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat ja NATO) vaikutus ja vastuu sodassa ja konflikteissa
  - Laajamittainen maahanmuutto yleismaailmallisena ilmiönä (esim. siirtolaisuus Yhdysvaltoihin ja pakolaisuus)